

ELEMENTS DE LA FESTA DE SANT MAGÍ

Ramon Gené Capdevila

Quan el fred d'hivern deixa pas a les pluges de primavera, sempre tan necessàries en les nostres terres, les neus de les muntanyes es fonen i els camps es tornen primer verds i després ocres amb la calor dels primers dies d'estiu, ens adonem que, altra vegada, com cada any, tornarem a ser ben aviat a l'entranyable festa de Sant Magí de Cervera.

Amb la millor voluntat d'unir esforços i col·laborar amb el que bonament puguem, ens trobem novament en el repte, sempre acceptat amb il·lusió, d'escriure una col·laboració per al quadern que pugui ser interessant, especialment en el nostre cas, una poesia que glossi algun aspecte destacable de la Festa.

Enguany però, no hem volgut fer un sol poema, més o menys llarg, sinó comentar, amb uns pocs versos, els diferents elements que la conformen, des dels més tradicionals i essencials de la festa fins als més recents i/o accidentals, doncs contribueixen també a fer-la ben lluida.

N'hem detectat un total de vint-i-un de diferents, i algun se'ns haurà escapat. Així doncs, sense més preàmbuls, els passàrem a comentar tot incorporant un

breu poema de caire popular, entre cinc i deu versos, de cadascun.

L'Aigua

Car l'aigua de Sant Magí, que brolla de les fonts que segons la tradició feu néixer el Sant amb els cops de gaiato, és el tret essencial, característic de la festa i l'únic imprescindible, pensem que és lògic i natural començar, tal com fa també el programa, amb l'anada a buscar l'aigua a la Brufaganya.

Si! Anem a la Brufaganya,
arriba-hi amic com puguis,
no t'encantis, dóna't manya,

que en surt un bon rajolí,
de l'aigua miraculosa,
de la font de Sant Magí.

L'Espígol i el Boix

L'olor característica de la tradició, l'espígol, l'element natural que recollim de l'entorn de la Brufaganya mateixa i que, igual que l'aigua però d'una altra manera, és repartit també per tot Cervera. I el boix, amb què es guarneixen els animals.

A collir espígol i boix,
tal fragància i tal verdor,
per guarnir-ne els animals,

donen llum, vida i color,
a la festa,
i bona olor.

El Càntir

A un cèlebre i divertit *Maginet Pelacanyes*, ja li havien preguntat, quan anava a estudi, a on es podia trobar aigua: Als rius, als mars, als oceans, a les fonts, als aqüífers, etc. El lloc on es guarda més fresca però, i que podem tenir més a mà per a fer-nos passar la set, són els càntirs, de vidre o de terrissa, amb què els repartidors duen l'aigua del sant.

N'omplirem els càntirs d'aigua,
d'aigua del bon Sant Magí,
per anar-la a repartir,
- *quina bonica missió!* -

El que no en vulgui dur càntir,
li tocarà dur selló.

Els Ruquets

Què fóra de la festa de Sant Magí sense els ruquets, ordenats en fila índia en l'entrada de l'aigua i desfilant ben abillats?

Tots contents i cap de moix,
tots apunt, i cap de coix,
vestits amb ses millor gales,
no exemptes d'estrídències,
els nostres amics setciències
esperats amb impaciències.

Qui ens ho havia de dir!
que ja tornessin a ser aquí
els ruquets de Sant Magí!

El Carro

Els infants esperen amb gran il·lusió
el carro, on poder pujar i seguir la
comitiva sense cansar-se lluint els vestits
tradicional de la terra.

Mireu l'alegre quitxalla,
dalt del carro, ben cofois,
amb faldilletes les noies,
i faixa i barretina els nois.

El cavall marxa al davant,
i al darrera, a la màquina,
un expert, que va pensant,
- qui en pogués tornar a ser infant -

L'Havanera

L'havanera, certament, és la música
que sempre ha acompanyat els ruquets,
els portants i els repartidors de l'aigua. És
la música intrínseca de la comitiva i de la
festa de Sant Magí.

Acompanyant la comitiva,
puig cal donar-li ressò,
la banda en toca cançó,

No serà pel "*Port de mar*",
que diuen que hi ha a Cervera,
que es tracta d'una Havanera?

El Barri

No hem d'oblidar que, essent una
celebració que impregna tot Cervera, es

tracta realment de la festa d'un sol barri de la ciutat. Un barri que, conservant la tradició, ha sabut acollir a tothom que d'una o altra manera vol col·laborar-hi.

Grans i petits en gaudeixen,
puig és la festa del barri
del barri de Sant Magí
que a sos fills vol reunir,
ja en visquin a lluny o aquí.

La Placeta

I ja que parlem del barri, tot i veure's petit i recollit, hi ha molts elements que sense moure's de lloc durant tot l'any, es transformen per la festa. És el cas per exemple de la placeta:

I la festa n'és ben viva,
en aquesta ufana placeta,
en aquesta placeta ufana,
ven arranjada i ben neta,
que amb la vela s'engalana,
una vegada cada any,
en honor al seu sant.

Els Còssos

Placeta on tenen lloc gran part de les activitats de la festa, entre elles els també tradicionals còssos, a que dediquem el vers més curtet, però igualment emotiu.

Molta alegria es desprèn,
en els còssos,
en els còssos!
i es cosa que no sorprèn,
puig tothom ha estat nen.

La Cova

Dèiem que hi ha molts elements que sense moure's durant tot l'any del barri, es transformen especialment per a l'ocasió. Així hem parlat de la placeta, i ara ens referirem a la “famosa” cova.

A vora la capelleta,
dins de cova tan ben feta,
i cuidada amb prou afany,
s'està el sant amb el gaiato,
fent-ne brollar també enguany,
aigua clara pels soldats,
puig estan assedegats.

El Quadern

Les col·laboracions de tanta gent a la festa, s'han fet extensives també, per als que ens agrada llegir i escriure, al quadern que ara teniu a les mans. Potser no sigui un factor essencial i antic, però la gent l'espera també amb ganes, pel que l'hem de tenir molt en compte.

Recordant les vivències,
de la festa de l'ahir,
amb un polsim d'enyorança,
i de poesia un bri,
un xic d'història local,
el Quadern de Sant Magí.

Els Amics de Sant Magí (l'Associació)

Res però no fóra possible sense l'empenta d'uns quants que passen al davant i conserven la tradició, units per l'amistat envers el Sant i el barri i d'aquí el nom d'“Associació d'Amics de Sant Magí”.

Tendres de l'Anacoreta,
enamorats d'aquest Sant,
com els antics capitans,

infatigables per repartir,
l'aigua de la Brufaganya,
tal com es feia ahir;
els “Amics de Sant Magí”.

Sopar de Germanor

Però no són també Amics de Sant Magí tots els que s'apleguen a la Plaça Major, un cop entrada l'aigua, pel tradicional sopar de germanor? La veritat és que no som pas pocs!

I la plaça queda petita,
i no pas la placeta,
sinó la Plaça Major,

Per acollir la gentada,
que s'aplega a la vetllada,
del sopar de germanor.

El Pregó

I és en el transcurs del sopar que té lloc el pregó de la festa...

Refulgent de joia certa,
amb veu forta el pregoner,
n'enceta el pregó, i és clar,
ja en sabem el que dirà,
el que tothom vol sentir,
- *Visca el Gloriós Sant Magí.*

Les Pubilles

I també l'elecció de les Pubilles, antigament anomenades les Reines de la Festa...

Guaitau quina expectació,
quan n'escullen dos donzelles,
abans, Reines de la festa,
ara Pubilles, són belles,

Una de fora Cervera,
l'altra de dintre ciutat,
amb vestit ben elegant,
n'escortaran,
el Sant.

El Maginet

I encara l'elecció del Maginet...

Llevant-se ben de matí,
infatigable a tothora,
col-laborant-hi cada any,
mereixeu l'honor més gran,
nomenar-vos Maginet,
per tot el treball que heu fet.

La Campana

I després té lloc el ball de la coca, i acaba la nit, a altes hores. L'endemà però hem d'anar a repartir l'aigua per tot Cervera i cal llevar-se ben d'hora. Ens hi ajuda el dringar de la campaneta de Sant Magí.¹

Oïu amics, el so diví!
viu, enèrgic i animós,
dolç, jovial i vigorós,

Oïu amics, el so diví!
de la petita campana,
del campanar de Sant Magí.

Els Goigs

I si la missa comença amb el batallar content de la campana, acaba amb una altra delícia per les nostres orelles, el cant dels goigs, que tots coneixem prou bé.

Recitant goigs bells i antics,
finalitza la missa matinera,
i alguna de les del Tríduum,
Glòria plena.

¹ Molts de vosaltres ja coneixeu la meua especial deferència vers les campanes. Tot just l'any passat, entre d'altres, hi dedicàvem bona part del nostre escrit al quadern.

Goigs que canten les lloances,
de la vida i virtuts de l'eremita,
guanyem-nos així sa protecció terrena,
i favor per anar al cel, la nostra fita.

La Capelleta

Estem arribant al cap, i hem deixat
el bo per al final, com diuen que s'ha de
fer. El següent element indispensable,
al voltant del qual gira la festa, és la
capelleta. Dèiem abans que hi ha molts
elements que sense moure's de lloc durant
tot l'any, es transformen per a l'ocasió, el
cas paradigmàtic sigui segurament aquest,
la capella, que trobem tot l'any tancada
però que aquest dies s'omple de vida.

I la gent no se n'estranya,
que es causi tan brogit,
en un barri tan petit,
en tal senzilla capella,
quantes deu haver-hi com ella?
que durant la resta d'any,
resten tancades amb pany?

El Sant

La capella, on trobem la imatge del
Sant, el verdader protagonista. Tota la
festa gira entorn de Sant Magí, tal com
ha de ser. Sense ell no hi hauria hagut
ni font, ni aigua que portar a Cervera, ni
capella, ni barri, ni festa, ni música, ni
còssos, ni quadern... Un Sant que, com
hem dit en altres ocasions, és molt nostre,
molt de la Segarra, i ens porta el bé més
preuat, l'aigua, sempre tan necessària pels
conreus de la comarca.

Oh! que pel bo de Sant Magí,
que a mig agost arriba, com qui estiuja,
en aquesta terra de secà,

a la Segarra, de pluges i aigua,
sempre tan necessitada,
sort en tenim d'aquest vell ermità,

que vivia a la muntanya,
dita de la Brufaganya,
per estar més a prop de Déu,
Cerverins! mai l'oblideu.

La Devoció

La devoció que hi ha doncs a Sant Magí, inclús per aquells que com s'ha dit alguna vegada no destaquen pas per la seva gran fe, és el que al nostre entendre nodreix la festa. Sense que es pugui veure ni tocar, va omplint l'ambient, i ens impregna del seu amor. Això òbviament es percep, es capta, i fa que un any més tirem endavant la tradició, amb el convenciment que allà on no arribin les nostres forces Déu proveirà.

No seria pas la primera vegada, segons diuen, doncs succeí en una ocasió, quan s'anava a perdre la festa, que va aparèixer un grup entusiasta de seminaristes que organitzaren el necessari per a tirar-la endavant, entre ells el que després fou el gran Mn. Josep Arques.

Si! anem a la Brufaganya,
conservant la tradició,
però anem-hi amb devoció,

recordem que Sant Magí,
feu brollar lo doll diví,
per sadollar el seu botxí,

per Amor, a semblança,
de Jesucrist Nostre Senyor,
en qui trobem la salvació.

Dèiem al principi que enguany no volíem fer una poesia única, representativa de tota la festa, i és per això que hem analitzat cada una de les peces, factors o components que la integren.

Ara bé, si hom vol, bé pot escollir el primer vers de cada una de les poesies, en el mateix ordre en que les hem exposat, tot dividint-les en quatre estrofes, les dues primeres de quatre versos, la següent de sis, i l'última de set. Així en sorgirà un poema, que espero que també us agradi, i que podríem titular fantasiosament, com "*Trencaclosques de la Festa Maginiana*", en atenció a la forma de la seva creació.

Però això no és tot, doncs aquest poema en qüestió es tracta d'un acròstic, i així, si en llegiu les inicials de cada vers, en vertical, en redescobrireu quelcom que ja heu repetit milers de vegades, en cantar els goigs, després de dir "*Oïu el qui en vos confia*".

Efectivament, com ja hem apuntat, ell és la raó última de la festa, així que aquí ho deixo, per aquest any.

Bona Festa de Sant Magí a tothom.